

Nordisk arbejdsløshedsforsikringsmøde

11-13. juni 2003 Sønderborg, Danmark

Nordisk arbejdsløshedsforsikringsmøde

11-13. juni 2003 Sønderborg, Danmark

**Nordisk arbejdsløshedsforsikringsmøde
11-13. juni 2003 Sønderborg, Danmark**

TemaNord 2004:528

© Nordisk Ministerråd, København 2004

ISBN 92-893-1015-4

ISSN 1604-8512

Trykt på miljøvenligt papir som opfylder kravene i den nordiske miljøsvanemærkeordning.
Sælges gennem Nordisk Ministerråds salgsagenter, se listen på sidste side.

Nordisk Ministerråd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Telefon (+45) 3396 0200
Telefax (+45) 3396 0202

Nordisk Råd

Store Strandstræde 18
DK-1255 København K
Telefon (+45) 3396 0400
Telefax (+45) 3311 1870

www.norden.org

Det nordiske samarbejde på arbejdsmarkedsområdet

reguleres af særlige overenskomster og konventioner. Nordisk Ministerråd (ministre for arbejdsmarked og arbejdsmiljø) har den politiske ledelse af samarbejdet, som også omfatter arbejdslivsspørgsmål, problemstillinger inden for arbejdsretsområdet og formidling af arbejdskraft over landegrænserne. Ministerrådet bistås af en embedsmandskomite.

Nordisk Ministerråd

blev oprettet i 1971 som samarbejdsorgan mellem de nordiske landes regeringer. Ministerrådet fremlægger forslag til Nordisk Råds sessioner, viderefører rådets rekommandationer, rapporterer til Nordisk Råd om samarbejdets resultater og leder arbejdet inden for de forskellige emneområder. Samarbejdet koordineres af samarbejdsministrene, der er udpeget af det enkelte lands regering. Ministerrådet træder sammen i forskellige sammensætninger - afhængigt af hvilke spørgsmål, der skal behandles.

Nordisk Råd

blev oprettet i 1952 som et samarbejdsorgan mellem de folkevalgte forsamlinger og regeringer i Danmark, Island, Norge og Sverige. Finland indtrådte i 1955. Færøernes, Grønlands og Ålands delegationer indgår i henholdsvis Danmarks Riges og Finlands delegationer. Rådet består af 87 medlemmer. Nordisk Råd er initiativtagende og rådgivende og har kontrollerende opgaver i det nordiske samarbejde. Nordisk Råds organer er plenarforsamlingen, præsidiet og udvalgene.

Indholdsfortegnelse

Contents

Forord.....	6
Summary in English	8
Program for Nordisk arbejdsløshedsforsikringsmøde 2003.....	10
Nordic Unemployment Insurance Conference 2003.....	13
Deltagerliste til Nordisk Arbejdsløshedsforsikringsmøde.....	16
List of participants	16

Indlæg:

Velkomst.....	20
IT / Digitale tjenester. Digital forvaltning i Arbejdsdirektoratet og informationsudvekslingen mellem de nordiske lande.....	21
OAS-systemet: Præsentation af de svenske arbejdsformidlingers internettjenester og a-kassernes udbetalingssystem OAS.....	22
Kvalitetsudvikling i den offentlige sektor og i a-kasserne: Benchmarking af a-kasserne i Danmark	23
Kvalitetsudvikling i danske a-kasser.....	24
Dagpengesystemerne i Norden og tilpasningen på arbejdsmarkedet	25
Grænsearbejdere og nedbrydning af grænsebarrierer i Norden.....	26
En selvbetjent dagpengeforvaltning - herunder personværn	27
Sanktioner og mobilitet / Evaluering af sanktionsbestemmelser i dagpengeordningen.....	28
Studiebesøg på AF	29
Afslutning	30

Workshops:

"Myndighedernes samarbejde over grænserne
og a-kassernes samarbejde over grænserne"

Workshop 1: Praktiske erfaringer fra Sønderjylland og Øresundsregionen

Workshop 2: "Arbejdsmarkedspladsen" som case-study

Workshop 3: Grensetjänsten i Morokulien

Workshop 4: Labour migration in the Baltic countries

Bilag

Oplæg

Overheads (power-points / lysark)

Forord

Denne rapport indeholder dokumentation fra det Nordiske Arbejdsløshedsforsikringsmøde 2003. Mødet blev holdt i Danmark i dagene 11.-13. juni 2003 i Sønderborg.

De nordiske arbejdsløshedsforsikringsmøder holdes hvert andet år. Værtslandet går på skift mellem de nordiske lande. Det er også værtslandet, der varetager forberedelsen og sekretariatsopgaverne i forbindelse med mødet.

Planlægningen af mødet sker i regi af Den permanente komité det nordiske arbejdsløshedsforsikringsmøde.

Der deltog 80 deltagere fra de nordiske lande. I fortsættelse af de seneste møder var der ligeledes inviteret repræsentanter fra de baltiske lande.

Nordisk Ministerråd giver støtte til afholdelsen af møderne. Rejse- og opholdsudgifter dækkes af deltagerne, idet Ministerrådet dog dækker disse udgifter for deltagerne fra de baltiske lande.

Konferencens emner var sammenfattet i overskriften: *"Digitalisering, kvalitetsudvikling og forenkling i relation til arbejdsmarkedsudviklingens behov"*.

På mødets første dag var der således oplæg om

- ❑ de nordiske landes IT-systemer og mulighederne for digital informationsudveksling,
- ❑ en præsentation af de svenske arbejdsformidlingers internettjenester og a-kassernes udbetalingssystem
- ❑ kvalitetsudviklingen i den offentlige sektor og i a-kasserne i Danmark
- ❑ dagpengesystemerne i Norden og tilpasning på arbejdsmarkedet.

På mødets anden dag var der særligt fokus på situationen i grænselandsområdet, og der var oplæg om grænsearbejdere og nedbrydning af grænsebarrierer i Norden.

Herudover blev der afholdt 4 workshops over temaet *"Myndighedernes samarbejder over grænserne og a-kassernes samarbejde over grænserne"*.

Endelig blev der lejlighed til et studiebesøg på AF-Sønderjylland.

På mødets tredje dag var der oplæg om

- ❑ en selvbetjent dagpengeforvaltning – herunder personværn
- ❑ sanktioner og mobilitet – evaluering af sanktionsbestemmelserne i dagpengeordningen (FAFO-projekt).

Endelig afsluttedes konferencen med en kort faglig opsummering, hvorefter Danmark overdrog formandskabet for Den Permanente Komité til Island.

Med udsendelsen af denne rapport vil jeg gerne benytte lejligheden til at takke alle deltagere i konferencen, som gennem en engageret tilstedeværelse og deltagelse i debatten

hver for sig ydede et bidrag til den ”nordiske nytte” af disse møder. En særlig tak skal selvfølgelig lyde til de mange oplægsholdere og workshop-bestyrere, som deltog særligt aktivt i mødets forløb, samt til de kolleger og samarbejdsparter, der hjemmefra bidrog med materiale til fælles bedste.

København, december 2003

Jesper Hartvig Pedersen

Summary in English

This report contains documentation from the Nordic Unemployment Insurance Meeting that was held in Sønderborg, Denmark, 11 – 13 June 2003.

These meetings are held regularly in the Nordic countries every second year. A Permanent Committee consisting of representatives from all the Nordic countries is responsible for the arrangements.

On the first day of the meeting lectures were given on the following themes:

- 1) "IT/digital services. IT systemes in the Nordic countries and opportunities for dgital inforamtion exchange in the unemployment field across the Nordic national borders" – by Janne Hallengren and Carsten Mejlvang (Denmark).
- 2) "The OAS System: Presentation of the Swedish public employment service's Internet services and the unenployment insurance fundpayment system, OAS" – by Claes-Göran Lock/Orvar Johansen (Sweden).
- 3) "Quality development in the public sector and the unemployment funds – by Per Jensen (Denmark) and with a supplementary remark from the Association of Unemployment Insurance Funds - by Torben Dam Jensen (Denmark).
- 4) "Daily cash benefits systems in the Nordic countries and adaption in the labour market. Presentation of research results and analyses ("Active job search: The value of work itself and financial incentives")" – by Knut Røed (Norway).

The second day started with a lecture on the theme: "Work across borders and breaking down national barriers in the Nordic region" – by Thorben Dall Schmidt (Denmark).

Thereafter, 4 workshops were held:

Workshop 1: Practical experience from Southern Jutland and the Øresund region – by Jörgen Gyllenblad (Sweden) and Søren Nielsen (Denmark).

Workshop 2: "The labour market place" as a case study – by Carsten Mejlvang and Janne Hallengren (Denmark).

Workshop 3: The border service in Morokulien – by Kjell Olsén and Trond Erik Grundt, Public Emploeyemnt Service, Inner Scandinavia (Sweden).

Workshop 4: Labour migration in the Baltic countries – by representatives from Estonia, Latvia and Lithuania.

In the afternoon of the second day a stydy visit to the Public Employment Service, Southern Jutland, was arranged.

On the third and last day the following lectures were given:

- 1) "Self-service daily cash benefits administration – including personal safeguards", a follow-up of talks from the meeting of the Nordic Unemployment Insurance Conference 2001 – by dag Weise Schartum (Norway).
- 2) "Sanctions and mobility / Evaluation of the provisions on sanctions in the daily cash benefits scheme – Jorun Andreassen (Norway).

The meeting had 80 participants, among them a number of invited participants from Estland, Latvia and Lithuania. The lectures were held in Danish, Norwegian and Swedish, with simultaneous interpretation to English, apart from Workshop 4, which was held in English, without interpretation.

These meetings are of great value for the co-operation and common understanding in the Nordic area concerning unemployment insurance system as an instrument of both welfare and labour market policy, with the participation of representatives who are dealing with these questions in their daily work.

Program for Nordisk arbejdsløshedsforsikringsmøde 2003

11. - 13. juni 2003 i Sønderborg

Digitalisering, kvalitetsudvikling og forenkling i relation til arbejdsmarkedsudviklingens behov

Onsdag den 11. juni - dag 1

Mødeleder: Arbejdsdirektoratet, Danmark

11.45	Ankomst / mødestart
12.00	Lunch.
13.00	Velkomst ved Jesper Hartvig Pedersen, direktør for Arbejdsdirektoratet, Danmark.
13.30	IT/digitale tjenester. De nordiske landes IT-systemer og mulighederne for digital informationsudveksling over de nordiske landegrænser på arbejdsløshedsforsikringsområdet belyses. Oplæg ved Janne Hallengren/Carsten Mejlvang, Arbejdsdirektoratet, Danmark.
OAS-systemet: Præsentation af de svenske arbejdsformidlingers internettjenester og a-kassernes udbetalingssystem, OAS, ved Claes-Göran Lock /Orvar Johansen, Sverige.
15.00	Kaffepause.
15.30	Kvalitetsudvikling i den offentlige sektor og i a-kasserne. Oplæg ved Flemming Bentzen/Per Jensen, Arbejdsdirektoratet, Danmark.
Herudover oplæg ved Torben Dam Jensen, A-kassernes Samvirke, Danmark.
16.30	Pause.

- 16.45 **Dagpengesystemene i Norden og tilpasning på arbeids-**
markedet. Præsentation af forskningsresultater og analyser
("Aktiv jobbsøkning: Arbeidets egenverdi og økonomiske in-
sentiver" eller evt. et andet emne til belysning af dagpengepe-
riodens varighed og mulige effekter på arbejdsløshedens va-
righed.
til 17.30 Knut Røed, senioforsker ved Frischsenteret, Norge.
18.30 Middag.

Torsdag den 12. juni. - dag 2

- 09.00 **Grænsearbejdere og nedbrydning af grænsebarrierer i**
Norden.

Oplæg ved Torben Dall Schmidt, Institut for grænseregions-
forskning, Åbenrå.
10.00-10.45 Workshops over temaet "**Myndighedernes samarbejde over**
grænserne og a-kassernes samarbejde over grænserne".
og
11.15-12.00 Hver workshop køres to gange for at give deltagerne mulighed
for at deltage i to af de arrangerede workshops.

Workshop 1: Praktiske erfaringer fra Sønderjylland og
Øresundsregionen, ved Jörgen Gyllenblad, AMS-Stockholm
og Søren Nielsen, AF-Sønderjylland.

Workshop 2: "Arbejdsmarkedspladsen" som case-study,
ved Janne Hallengren/Carsten Mejlvang, Arbejdsdirektoratet,
Danmark.

Workshop 3: Grensetjänsten i Morokulien, ved Kjell Olsén
og Trond Erik Grundt, Arbetsförmedlingen Inre Skandinavien,
Sverige.

Workshop 4: Labour migration in the Baltic countries, ved
repræsentanter fra Estland, Letland og Litauen.

(10.45-11.15: Kaffepause).
12.00 Lunch.

13.00 *Studiebesøg AF-Sønderjylland. Vært er Søren Nielsen, AF-Sønderjylland.*

I forbindelse med transporten til AF-Sønderjylland vil der blive arrangeret et kulturelt indslag.

19.00 Middag (Festmiddag).

Fredag den 13. juni. - dag 3

09.00 **En selvbetjent dagpengeforvaltning – herunder personværn.** Opfølgning på indlæg fra Nordisk arbejdsløshedsforsikringsmøde 2001.

Professor Dag Weise Schartum, Avdeling for forvaltningsinformatikk, Universitetet i Oslo.

10.15 Kaffepause.

10.45 **"Sanksjoner og mobilitet"/"Evalueringsav sanksjonsbestemmelsene i dagpengeordningen"** (FAFO-projekt, formentlig avsluttet ved årsskiftet 2002/2003. Projektet er begrenset til norske forhold).

Oplæg ved Jorun Andreassen, ECON Senter for økonomisk analyse, Norge.

11.45 **Faglig opsummering og afslutning** ved leder af den permanente komité.

Overdragelse af formandskabet for Den Permanente Komité til Island.

12.30 Lunch.

- Afrejse.

Nordic Unemployment Insurance Conference 2003

11 – 13 June 2003 in Sønderborg

Digitalisation, quality development, and simplification in relation to the needs of labour market developments

Wednesday 11 June - day 1

Chairman: Directorate of Labour, Denmark

11.45	Arrival / opening of the meeting
12.00	Lunch.
13.00	Welcome by Jesper Hartvig Petersen, director general of the Directorate of Labour, Denmark.
13.30	IT/digital services. IT systems in the Nordic countries and opportunities for digital information exchange in the unemployment insurance field across Nordic national borders. Talk by Janne Hallengren/Carsten Mejlvang, Danish Labour Directorate.

The OAS system: Presentation of the Swedish public employment service's Internet services and the unemployment insurance fund payment system, OAS, by Claes-Göran Lock /Orvar Johansen, Sweden. |
| 15.00 | Coffee break. |
| 15.30 | Quality development in the public sector and in unemployment insurance funds. Talk by Per Jensen, Danish Labour Directorate.

Also a talk by Torben Dam Jensen, Association of Unemployment Insurance Funds (<i>A-kassernes Samvirke</i>), Denmark. |
| 16.30 | Break. |

16.45-17.30 **Daily cash benefits systems in the Nordic countries and adaptation in the labour market.** Presentation of research results and analyses ("Active job search: The value of work itself and financial incentives") by senior researcher Knut Røed, Frischsenter, Norway.

18.30 Dinner.

Thursday 12 June - day 2

09.00 **Work across borders and breaking down national barriers in the Nordic region.** Talk by Torben Dall Schmidt, Danish Institute for Border Region Studies, Åbenrå.

10.00-10.45 Workshops on the theme "**Cooperation between authorities**
and **across borders and cooperation between unemployment in-**
11.15-12.00 **surance funds across borders**".

Each workshop will be carried out twice in order to allow delegates to take part in two of the workshops arranged.

Workshop 1: Practical experience from Southern Jutland and the Øresund region, by Jörgen Gyllenblad, Swedish Labour Market Authority (*AMS-Stockholm*) and Søren Nielsen, Public Employment Service, Southern Jutland.

Workshop 2: "The labour marketplace" as a case study, by Janne Hallengren/Carsten Mejlvang, Danish Labour Directorate.

Workshop 3: The border service in Morokulien, by Kjell Olsén and Trond Erik Grundt, Public Employment Service, Inner Scandinavia, Sweden.

Workshop 4: Labour migration in the Baltic countries, by representatives from Estonia, Latvia, and Lithuania.

(10.45-11.15: Coffee break).

12.00 Lunch.

13.00 *Study visit to the Public Employment Service, Southern Jutland.
Hosted by Søren Nielsen, Public Employment Service, Southern Jutland.*

A short cultural item has been arranged for the journey to the Public Employment Service, Southern Jutland.

19.00 Dinner (Banquet).

Friday 13 June - day 3

09.00 **Self-service daily cash benefits administration – including personal safeguards.** Follow-up of talks from the meeting of Nordic Unemployment Insurance Funds 2001. Professor Dag Weise Schartum, Department of Informatics, The University of Oslo.

10.15 Coffee break.

10.45 **"Sanctions and mobility"/"Evaluation of the provisions on sanctions in the daily cash benefits scheme"** (FAFO project, planned to finish end 2002 / early 2003. The project is limited to Nordic conditions). Talk by Jorun Andreassen, ECON Center for Economic Analysis, Norway.

11.45 **Summing up and conclusion** by the head of the Permanent Committee.

Transfer of chair for the Permanent Committee to Iceland.

12.30 Lunch.

- Departure.

Deltagerliste til Nordisk Arbejdsløshedsforsikringsmøde

List of participants

Færøerne (Faroe)

Elisabeth O. Gaardbo, ALS

Ernst Jacobsen, ALS

Estonia (Estland)

Ms Öie Jögiste, National Labour Market Board

Ms Ave Liitmäe, lawyer, Estonian Ministry of Social Affairs

Latvia (Letland)

Ms Irena Vevere, Deputy af the Director General

Ms Jevgenija Brike, Senior expert of the State Social Insurance

Lithuania (Litauen)

Kestutis Simanavicius, Chief specialist af Personnel Division

Dr. Boguslavas Gruzevskis, Head of Division

Norge (Norway)

Rune Solberg, ekspedisjonssjef

Anne Jorun Børmark, rådgiver

Gry Fossum, avdelingsdirektør

Kristian Heyerdahl, underdirektør

Anne C. Bisgaard, underdirektør

Hans Holm, seniorrådgiver

Björg Wigaard, seniorrådgiver

Hilde Holt, rådgiver

Cecilie Evertsen, førstekonsulent

Siri Camilla Thommesen, avdelingsleder

Håkon Skaug, avdelingsleder

Jan Eigil Tønnesen, avdelingsleder

Sverige (Sweden)

Leif Tallskog, AMS

Jörgen Gyllenblad, AMS

Britt-Inger Svensson, AMS

Per Hagström, AMS

Rolf Hermond, AMS

Ann Zachrison Nilsson, Näringsdepartementet

Orvar Johanson, SO

Carl-Otto Edholm, SO

Gertrud Hedenström-Eriksson, SO

Peter Schönefeld, SO

Inger Lindström, SIFs arbetslöshetskassa

Pirjo Hellsten, Säljarnas arbetslöshetskassa

Ray Olsson, Industrifackets arbetslöshetskassa

Claes-Göran Lock, AMS

Kjell Olsén, Arbetsförmedlingen Inre Skandinavien

Trond Erik Grundt, Arbetsförmedlingen Inre Skandinavien

Finland

Marjaana Maisonlahti, regeringssekreterare

Susanna Siitonen, regeringssekreterare

Niina Jussila, överinspektör

Olavi Myllyharju, överinspektör

Olli Häkkinen, jurist

Heikki Pohja, Vd direktör

Laura Palokangas, kassaföreståndare

Maritta Toivonen, kassaföreståndare

Juha-Veikko Kurki, kassaföreståndare

Marja-Leena Meriläinen, kassaföreståndare

Seppo Niininen, kassaföreståndare

Tuovi Orpana, kassaföreståndare
Juhani Talonen, verksamhetsledare

Island

Gissur Pétursson, direktör
Jóngeir H. Hlinason, avdelningschef
Erna Haukdóttir, styreledemedlem
Hervar Gunnarson, styreledemedlem
Jón R. Pálsson, styreledemedlem
Ina Jónasdóttir, styreledemedlem
Þórey Aðalsteinsdóttir, advokat
Guðmundur Þ Jónsson, styreledemedlem

Danmark (Denmark)

Nordisk Ministerråd

René Høyer Jørgensen, rådgiver

A-kassernes Samvirke

Torben D. Jensen, sekretariatschef
Helmer Baadsgaard, souschef
Peder Langhoff, konsulent

Arbejdsmarkedsstyrelsen

Jens Magnild

Arbejdsmarkedets Ankenævn

Lone Adler, kontorchef

Arbejdsdirektoratet

Direktør Jesper Hartvig Pedersen
Kontorchef Jørgen Kappel
Kontorchef Vibeke Dalbro
Kontorchef Tor Even Münter

Chefkonsulent Hans Flamand Christensen

Chefkonsulent John Povelsen

Fuldmægtig Claus G.P. Ryde

Fuldmægtig Kirsten Brix Petersen

Kontorfuldmægtig Annette Hansen

Andre

Oplægsholdere

Der deltager 8 oplægsholdere, udover ovenstående deltagerliste

Knut Røed, seniorforsker ve Frischsenteret, Norge

Dag Weise Schartum, Avdeling for forvaltningsinformatikk, Norge

Jorun Andreassen, ECON Senter for økonomisk analyse, Norge

Janne Hallengren, chefkonsulent, Danmark

Carsten Mejlvang, IT-udviklingskonsulent

Per Jensen, chefkonsulent, Danmark

Torben Dall Schmidt, Institut for grænseregionsforskning

Søren Nielsen, regionschef, Danmark

Tolke

Aase Peerless

Claire Duvantier

Velkomst

ved direktør Jesper Hartvig Pedersen, Arbejdsdirektoratet, Danmark

På vegne af den permanente komité og på vegne af Danmark som arrangørland bød Jesper Hartvig Pedersen deltagerne hjertelig velkommen til arbejdsløshedsforsikringsmødet.

Han introducerede temaet for mødet, som var ”*Digitalisering, kvalitetsudvikling og forenkling i relation til arbejdsmarkedsudviklingens behov*”. Programmet blev betragtet som omfattende og spændende program. Et program som løb over 2 ½ dag.

Dernæst præsenterede Jesper Hartvig Pedersen programmet for de enkelte dage. Det indeholdt diskussioner i plenum, workshops og ekskursion til AF-Sønderjylland og historiske steder i grænseregionen.

Jesper Hartvig Pedersen benyttede lejligheden til at takke Nordisk Ministerråd for tilskud til afholdelse af mødet.

Han afsluttede velkomsten med at udtrykke håb om nogle udbytterige dage både fagligt og socialt.

IT / Digitale tjenester. Digital forvaltning i Arbejdsdirektoratet og informationsudvekslingen mellem de nordiske lande

v/ Janne Hallengren / Carsten Mejlvang, Arbejdsdirektoratet, Danmark

Janne Hallengren forklarede Arbejdsdirektoratets placering i Beskæftigelsesministeriets organisationsplan og direktoratets opgaver. Med udgangspunkt i direktoratets kernevirksomhed, sagsbehandling, gennemgik hun arbejdet i direktoratet med digitalisering, fra starten i 1998, over indførelsen af elektronisk sags- og dokumenthåndtering i 2001 og arbejdet med portalen "Arbejdsmarkedspladsen". Visionen er at dele den viden, som direktoratets fagsystemer har, med direktoratets samarbejdspartnere, og derigennem nå frem til i fællesskab at kunne anvende digital forvaltning. Fordelen vil være, at det fremover ikke vil være nødvendigt at sende sagsoplysninger frem og tilbage til hinanden, men at der er adgang til at gå ind i hinandens sagsoplysninger. Herefter gennemgik Janne Hallengren direktoratets portal "Arbejdsmarkedspladsen" og dens betydning for en almindelig sagsbehandler i Arbejdsdirektoratet. Afslutningsvis gennemgik Janne Hallengren de krav der skal opfyldes for at gøre digitaliseringsprocessen til en succes, og henviste til den workshop, der ligger i forlængelse af dette oplæg.

Overheads er vedføjet som bilag.

OAS-systemet: Præsentation af de svenske arbejdsformidlingers internettjenester og a-kassernes udbetalingssystem OAS

v/ Claes-Göran Lock / Orvar Johansen, Sverige

Peter Schönefeldt og Carl-Otto Edholm præsenterede SO, det svenske a-kassesystem og de svenske a-kassers udbetalingssystem, OAS. SO arbejder med at udvikle "internet-kass@n" og gennemfører i sommeren og efteråret 2003 pilotprojekter. OAS er et fælles udbetalingssystem, der bygger på ideen om at fremme ensartet sagsbehandling i a-kasserne (ligebehandling), lette uddannelse, udvikling og forvaltning og tilpasningen til ændret lovgivning, samt billigere drift. OAS er kernen i et system med en række tilvalgsfunktioner, og SO forbyder ikke de enkelte a-kasser at udvikle egne tillægsfunktioner. OAS ligger i 38 forskellige a-kasser og 5 forskellige driftsteder. Afslutningsvis blev IT-organisationen i SO og omkostningerne ved administration af det fælles udbetalingssystem gennemgået.

Claes-Göran Lock præsenterede omorganiseringen af Arbetsmarkedsstyrelsen i tre virksomhedsgrene og herunder den svenske arbejdsformidlings internettjenester, der startede som selfservice-tilbud i 1995. Internettjenesterne udgør nu en grundpille i den svenske arbejdsformidlings bestræbelserne på at hjælpe de ledige til at være aktivt arbejdssøgende. 700.000 personer bruger internettjenesterne. Internettjenesten har vist sig at være et meget rationelt servicetilbud. Sideløbende opbygges en telefonservice. Der vil således være tre servicekanaler; Kundetjänst, internet og den lokale arbejdsformidling. Herefter berettede Claes-Göran Lock om "e-besök" og de enkelte arbejdsformidlingers egne internetsider, herunder indskrivninger og handlingsplaner via nettet. Det overordnede formål opbygningen af de tre servicekanaler er at lægge ansvaret for arbejdssøgningen på den ledige, og i den forbindelse sørge for at de nødvendige værktøjer er til rådighed for den ledige, og tilsvarende at give arbejdsgivere de nødvendige værktøjer til at finde den arbejdskraft de søger.

Overheads er vedføjet som bilag.

Kvalitetsudvikling i den offentlige sektor og i a-kasserne

Benchmarking af a-kasserne i Danmark

v / Per Jensen, Arbejdsdirektoratet, Danmark

Arbejdsdirektoratet, der tidligere havde en traditionel kontrol- og myndighedsrolle over for a-kasserne, fik i slutningen af 1990'erne en ny supplerende funktion som samarbejdspartner.

Direktoratet begyndte på dette tidspunkt bevidst at understøtte kvalitets- og kompetenceudviklingen i a-kasserne gennem afholdelse af kvalitetskonferencer, fælles kvalitetsudviklingsprojekter og ikke mindst benchmarking af alle a-kasserne.

Formålet med direktoratets systematiske sammenligninger (benchmarking) af a-kasserne har været at skabe en øget gennemsigtighed i administrationen af arbejdsløshedsforsikringen og at få sat fokus på effektiviteten.

Benchmarkinganalyserne er samtidig tilrettelagt således, at a-kasserne får det bedst mulige grundlag for øget kvalitetsudvikling og læring.

Benchmarkingen af a-kasserne har været en tilbagevendende aktivitet, der siden 1999 har ført til offentliggørelse af en rapport hvert andet år.

Benchmarkinganalyserne er gennemført i et tæt samarbejde med A-kassernes Samvirke og bygger på et omfattende datamateriale om a-kasserne, herunder oplysninger om organisation, personale, økonomi og kvaliteten af a-kassernes sagsbehandling.

Benchmarkingmetoderne er blevet udviklet og raffineret undervejs og har omfattet både resultat- og procesbenchmarking.

I den igangværende benchmarkinganalyse er ét af nytiltagene, at der er gennemført en tidsregistrering i samtlige a-kasser. Der indgår også (for anden gang) en stor undersøgelse af medlemmernes tilfredshed med a-kassernes service.

Benchmarking har vist sig at være et meget effektivt styringsværktøj, der har gjort det muligt for Arbejdsdirektoratet at påvirke udviklingen i a-kasserne på områder, hvor direktoratet ikke har nogen lovmæssig kompetence.

Samarbejdet med a-kasserne har været med til at kvalificere analyserne, idet det har åbnet op for nye oplysninger og anvendelse af nye metoder.

Efter 1. september 2002 er der sket en betydelig ændring i lovgivningen på arbejdsløshedsforsikringsområdet, idet a-kasserne fra dette tidspunkt fik mulighed for at søge om at blive tværfaglige. Dette betyder, at a-kasemedlemmerne reelt får en større frihed til at vælge a-kasse, og at der i stigende omfang vil opstå en konkurrencelignende situation mellem a-kasserne.

Den øgede markedsorientering vil ikke overflødiggøre en fortsat benchmarking af a-kasserne. Tværtimod er gennemsigtighed afgørende for at opnå et velfungerende "marked" – medlemmerne skal i forhold til de enkelte a-kasser kunne vurdere om forholdet mellem pris og kvalitet er det rette.

Den konkrete tilrettelæggelse af de fremtidige benchmarkingaktiviteter overvejes p.t. i lyset af lovændringen. Det forventes, at direktoratet i stigende omfang vil offentliggøre nøgletal på a-kasseområdet på direktoratets hjemmeside.

Kvalitetsudvikling i danske a-kasser

v/ Torben D. Jensen, A-kassernes Samvirke.

Oplæg er vedføjet som bilag.

Dagpengesystemerne i Norden og tilpasningen på arbejdsmarkedet

v/ Knut Røed, Norge

Den norske undersøgelse, som dannede grundlaget for indlægget, så på, hvorledes adfærdsmønstret under ledighed blev påvirket af forskellige faktorer.

Fokus i præsentation blev lagt på to årsagssammenhænge:

- Hvordan ændres personers sandsynlighed for at gå fra ledighed til job ved en marginal ændring i dagpengeniveauet?
- Hvordan ændres personers sandsynlighed for at gå fra ledighed til job, når de nærmer sig udløbet af dagpengeperioden?

I sine konklusioner blev særligt følgende fremhævet:

- Dagpengeniveauet har betydning for hvor hurtigt folk kommer i arbejde. Men effekten er ikke stor, og ændringer i "realistisk størrelsesordenen" vil have beskeden effekt. Dele af effekten kan være uønsket ud fra et samfundsøkonomisk synspunkt.
- Truslen om tab af dagpenge har en stor effekt på sandsynligheden for at komme i arbejde. Dette er en trussel, som kan "skræddersyes" ledige, der anses for at have været for længe uden arbejde.
- "Trusselseffekten" er stor selvom tab af dagpenge følges op af et arbejdsmarkedstiltag.

De anvendte overheads er vedføjet som bilag.

Grænsesarbejdere og nedbrydning af grænsebarrierer i Norden

v/ Torben Dall Schmidt, Institut for Grænseregionsforskning, Danmark

Torben Dall Schmidt gennemgik grænsependling over den dansk-tyske grænse og grundene til pendling. Med udgangspunkt i de geografiske, befolkningsmæssige og økonomiske rammer som grænseregionen giver gennemgik Torben Dall Schmidt udnyttelsen af arbejdskraftressourcerne på tværs af landegrænsen og på tværs af kommunegrænser, og årsagerne til at vælge eller fravælge pendling. Afslutningsvis opregnede Torben Dall Schmidt hvad der er gjort for at lette grænsependling og hvilke udviklingsmuligheder arbejdsmarkedet i grænseregionen giver.

Baggrundsnotat er vedføjet som bilag.

En selvbetjent dagpengeforvaltning - herunder personværn

ved Dag Weise Schartum, Universitetet i Oslo

Dag Weise Schartum gennemgik mulighederne for ændring af arbejdsdelingen gennem den digitale forvaltning inden for forvaltningsorganer, i og mellem etater, samt mellem offentlig og privat virksomhed. Herefter blev begrebet selvbetjening undersøgt og afvejet for og imod den retlige kvalitet i forhold til beskyttelsen af personlige oplysninger. Fordelene ved selvbetjening er øget effektivitet, bedre service (hurtigere og mere fleksibel sagsbehandling) og øget demokrati (egen indflydelse på egen sag). Ulemperne er krav om komplekse kvalifikationer, som de fleste parter ikke har, eller i mangel heraf trivialisering af retsspørgsmål. Det er også en ulempe, hvis selvbetjening fører til at der ikke sker ligebehandling af ens sager, fx hvis kvalificerede parter kan få bedre resultater end personer uden den nødvendige indsigt eller interesse. Endelig er det en ulempe, hvis der er risiko for manipulering af sagsoplysninger eller der ikke er sikker overføring af oplysninger. De grundlæggende betingelser for beskyttelse af personlige oplysninger ved anvendelse af selvbetjeningsmodeller blev gennemgået, og afslutningsvist blev det konkluderet, at en ændret arbejdsfordeling mellem offentlige myndigheder og omverdenen medfører en risiko for at retssikkerheden svækkes. Det gælder såvel i forhold til beskyttelse af personlige oplysninger som i forhold til offentligretslige styringsidealer og borgernes mulighed for at identificere den myndighed, der har behandlet deres sag. Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, at det er ved udviklingen af systemerne, at alle vigtige afgørelser om systemet bliver taget.

Sanktioner og mobilitet / Evaluering av sankjonsbestemmelser i dagpengeordningen

v/Jorun Andreassen, ECON Senter for økonomisk analyse, Norge.

Oplægget indeholdt en gennemgang af et projekt, som Aetat, Arbeidsdirektoratet, Norge, havde givet FAFO i opdrag, og som skulle omhandle en evaluering af Aetat lokals praktisering af sanktionerne i dagpengereglerne i forbindelse med håndhævelse af mobilitetskravene til arbejdssøgende. Projektet var således begrænset til norske forhold.

På baggrund af interview med såvel repræsentanter fra Aetat lokal og med dagpenge-modtagere samt registeranalyser på Aetats registre viste evalueringen, at der ikke eksisterer en entydig praksis.

Praksis varierer i høj grad og er afhængig af faktorer som ledelses strategi, ressourcer til formidlingsarbejdet, faglige vurderinger og den enkelte sagsbehandlers vurdering.

Evalueringen viste ligeledes, at omfanget af henvisningerne over fylkesgrænser er lavt og at omfanget af midlertidigt bortfald af dagpenge på grund af beskæftigelsesmæssig immobilitet også er relativt lavt.

Projektet har afdækket nogle udfordringer, som Aetat står over for i forbindelse med praktisering af regelsættet:

- Aetats forskellige roller som både forvaltningsmyndighed og serviceinstitution.
- Retssikkerhedsmæssige spørgsmål som følge af uens håndhævelse af regelsættet.

Studiebesøg på AF

Mødedeltagerne havde lejlighed til studiebesøg på AF-kontorer i Sønderborg torsdag den 12. juni.

Der etableredes 2 grupper, hvoraf én med engelsk tolkning, som aflagde besøg på AF's 2 adresser i Sønderborg. Regionschef Søren Nielsen forestod – sammen med kontorets Eures-vejleder – orienteringen om AF indsats, herunder om de kontakter AF har med kollegerne syd for grænsen.

Afslutning

Som afrunding på mødet takkede Jørgen Kappel på de danske arrangørers vegne de mange oplægsholdere for en spændende og variationsrig konference. De mange temaer indeholdt hver for sig store udfordringer, og opgaven ville blive, hvorledes man kunne kombinere muligheder og begrænsninger. Ikke mindst måtte man overveje, hvor mange individuelle vurderinger, der var plads til inden for de digitaliserede løsninger.

Danmark gav herefter formandsskabet for Den Permanente Komité videre til Island.

Jóngeir H. Hlinason takkede på deltagernes vegne for en udbytterig konference, hvor der havde været gode muligheder for at lytte og udveksle erfaringer og synspunkter landene imellem. Han indbød herefter til det næste nordiske arbejdsløshedsforsikringsmøde på Island i 2005. Mødet ville – som hidtil – blive forberedt af Den Permanente Komité.

Jørgen Kappel afsluttede herefter mødet med en tak til Nordisk Ministerråd for den støtte, Rådet havde givet, og til deltagerne for det gode og aktive medspil under mødet og ønskede alle en god hjemrejse.

Workshops

"Myndighedernes samarbejde over grænserne og a-kassernes samarbejde over grænserne"

Hver work-shop kørte 2 gange.

Workshop 1: Praktiske erfaringer fra Sønderjylland og Øresundsregionen, ved Jörgen Gyllenblad, AMS-Stockholm og Søren Nielsen, AF-Sønderjylland.

Workshop 2: "Arbejdsmarkedspladsen" som case-study, ved Janne Hallengren/Carsten Mejlvang, Arbejdsdirektoratet, Danmark.

Workshop 3: Grensetjänsten i Morokulien, ved Kjell Olsén og Trond Erik Grundt, Arbetsförmedlingen Inre Skandinavia, Sverige.

Workshop 4: Labour migration in the Baltic countries, ved repræsentanter fra Estland, Letland og Litauen.

Workshop (1. gang)

Deltagere til workshop 1 (Praktiske erfaringer fra Sønderjylland og Øresundsregionen):

Niina Jussila
Olavi Myllyharju
Marja-Leena Meriläinen
Britt-Inger Svensson
Orvar Johanson
Carl-Otto Edholm
Elisabeth O. Gaardbo
Rune Solberg
Anne J. Børmark
Gry Fossum
Anne C. Bisgaard
Siri Camilla Thommesen
Håkon Skaug
Jan Eigil

Deltagere til workshop 2 ("Arbejdsmarkedspladsen" som case-study):

Laura Palokangas
Juha-Veikko Kurki
Tuovi Orpana
Juhani Talonen
Claes-Göran Lock
Ray Olsson
Ernst Jacobsen
Kristian Heyerdahl
Hilde Holt

Deltagere til workshop 3 (Grensetjänsten i Morokulien):

Seppo Niinen
Leif Tallskog
Rolf Hermond
Gertrud Hedenström-Eriksson
Peter Schönefeld
Inger Lindström
Kjell Olsén
Trond Erik Grundt
Hans Holm
Cecilie Evertsen

Deltagere til workshop 4 (Labour migration in the Baltic countries):

Marjaana Maisonlahti
Susanna Siitonen
Olli Häkkinen
Heikki Pohja
Ann Zachrison Nilsson
Per Hagström
Pirjo Hellsten
Bjørn Wigaard
Maritta Toivonen

Workshop 2 (2. gang)

Deltagere til workshop 1 (Praktiske erfaringer fra Sønderjylland og Øresundsregionen):

Ernst Jacobsen
Marjaana Maisonlahti
Susanna Siitonen
Olli Häkkinen
Maritta Toivonen
Seppo Niininen
Hilde Holt
Per Hagström
Rolf Hermond
Gertrud Hedenström-Eriksson
Peter Schönefeld
Inger Lindström
Pirjo Hellsten

Deltagere til workshop 2 ("Arbejdsmarkedspladsen" som case-study):

Elisabeth O. Gaardbo
Heikki Pohja
Rune Solberg
Anne J. Børmark
Gry Fossum
Hans Holm
Bjørge Wigaard
Orvar Johanson

Deltagere til workshop 3 (Grensetjänsten i Morokulien):

Olavi Myllyharju
Juhani Talonen
Kristian Heyerdahl
Anne C. Bisgaard
Siri Camilla Thommesen
Jan Eigil
Ann Zachrisson Nilsson
Claes-Göran Lock

Deltagere til workshop 4 (Labour migration in the Baltic countries):

Niina Jussila
Laura Palokangas
Juha-Veikko Kurki
Marja-Leena Meriläinen
Tuovi Orpana
Cecilie Evertsén
Håkon Skaug
Leif Tallskog
Britt-Inger Svensson
Carl-Otto Edholm
Ray Olsson

Workshop 1: Praktiske erfaringer fra Sønderjylland og Øresundsregionen, ved Jørgen Gyllenblad, AMS-Stockholm og Søren Nielsen, AF-Sønderjylland.

1. Resumé af Jørgen Gyllenblads præsentation (Praktiske erfaringer fra Øresundsregionen)

Øresundsregionen består af Storkøbenhavn, Frederiksborg, Roskilde, Vestsjælland og Bornholms amter (Danmark) og Skåne (Sverige) og omfatter 3,8 mio. indbyggere.

Samarbejdsorganer over Øresund

Der findes mange forskellige samarbejdsorganer/fora i Øresundsregionen, der omhandler arbejdsmarkedet, fx:

ØAR – Øresundsregionens Arbejdsmarkedspolitiske Råd
AF-Øresund/Øresund Direkt
Sysselsättningspakt Öresund
Sydsvenska handelskammaren
Nordisk Kontaktgruppe for arbejdsløshedsforsikring (som mødes 3-4 gange årligt)
AMS/Arbejdsdirektoratet
SO/Samvirke

ØAR er et politisk forum for arbejdsmarkedets parter og politikerne i den offentlige arbejdsformidling på Sjælland og i Skåne. Formålet er at skabe en ramme for at fremme arbejdsmarkedsintegrationen i området.

De regionale arbejdsmarkedsråd på Sjælland, Bornholm og i Skåne medvirker i planlægningen og til at gennemføre de fælles prioriteringer.

Arbejdsformidlingernes Øresundssamarbejde løser konkrete opgaver. Der er 2 AF-Øresundskontorer i regionen, som tager sig af det kundeorienterede arbejde.

ØAR har prioriteret tre områder i 2003:

- samordning af den arbejdsmarkedspolitiske indsats
- overvågning af arbejdsmarkedsudviklingen
- integration og harmonisering (særligt på kompetencesiden)

Øresund Direkt er et samarbejde mellem forskellige myndigheder såsom arbejdsformidlingen, skattemyndighederne og forsikringskasserne.

Øresund Direkt har kontorer i Malmø og København og fungerer som informationscentral med oplysninger om skatter, socialforsikring og arbejdsløshedsforsikring, rekruttering og etablering.

Sysselsättningspakt Öresund støttes af EU-kommissionen og den europæiske Socialfond. Et af dets resultater er åbningen af 4 (nu 2) AF-Øresund-kontorer.

Sydsvenska Handelskammaren (Malmø) har udarbejdet et Näringslivets Øresundsindex. Indekset viser bl.a., at integrationen i Øresundsregionen har stået stille siden 2002, og

det gælder særligt på arbejdsmarkedsområdet. Indekset for arbejdsmarkedet er 34 (hvor et indeks på 100 betyder, at der ingen hindringer er for integration). Indekset viser bl.a. at pendling, flytninger, jobannoncer og ansættelser over sundet er stagneret.

Det blev anslået, at op til 6000 personer pendler over Øresund, hvoraf en del formentlig er danskere, der arbejder i Danmark, men som har flyttet boligen til Sverige.

Når integrationen står stille skyldes det med stor sandsynlighed, at der stadig er barrierer inden for skatteområdet og de sociale sikringsordninger.

Nordisk Ministerråd

Sverige har formandskabet i 2003, og har præsenteret sit program i ”Integration Norden”. Der peges heri bl.a. på, at bedre information og samarbejde er nødvendig inden for socialforsikringsordningerne.

Formandskabet har endvidere udpeget en udreder, der bl.a. skal se på muligheden for et mere fleksibelt system for skift af arbejdsløsheds-kasser, når man arbejder i et andet nordisk land. Udrederens rapport forventes fremlagt i september 2003.

Arbejdsløshedsforsikring

De EU-retlige regler og Nordisk konvention om social tryghed koordinerer de nationale systemer i de to lande, men harmoniserer ikke systemerne. Der er således grænser for, hvor langt man kan gå i at løse problemerne med integration.

Som eksempler på problemer inden for arbejdsløshedsforsikringen nævntes:

- ind- og udmelding af arbejdsløsheds-kasser (der findes forskellige regler i de to lande og forskellige priser på medlemskab)
- arbejde i de to lande samtidigt
- forskellig anvendelse af lovvalgsregler/sammenlægningsregler
- ret til supplerende dagpenge ved deltidsarbejde (forskellige definitioner af deltidsarbejde)
- bureaukrati i forbindelse med attest 301 og 303

Opgaver

Forandringer kræver politisk vilje og prioritering hos både politikere og embedsmænd.

Som opgaver inden for arbejdsløshedsforsikringsområdet nævntes, at der er behov for endnu mere samarbejde mellem myndigheder/a-kasser inden for Norden, både for at identificere og søge at løse retlige problemer og for at forbedre de administrative procedurer. Der er også behov for i de enkelte lande hos såvel myndigheder som a-kasser at prioritere internationale (eu-retlige) arbejdsløshedsforsikrings-spørgsmål højere.

De anvendte overheads er vedføjet som bilag.

2. Resumé af Søren Nielsens præsentation (Praktiske erfaringer fra Sønderjylland)

Den dansk-tyske grænseregion er politisk afgrænset til Landeteil Schleswig, der består af Flensborg By, Kreis Nordfriesland og Kreis Schleswig-Flensburg syd for grænsen, samt Sønderjyllands amt nord for grænsen.

I den sydlige del er der ca. 450.000 indbyggere og i den danske del ca. 250.000. Antallet af erhvervsaktive anslås til at være 190.000 i Schleswig og 127.000 i Sønderjylland. Blandt disse er der henholdsvis 16.000 og 7.000 arbejdsløse.

Der er ca. 3000 grænsependlere, og det anslås, at der er lidt flere, der rejser fra Danmark mod Tyskland end omvendt.

Samarbejdet

Modsat i Øresundsregionen findes der ikke mange forskellige samarbejdsorganer over grænsen.

I 1995 etableredes et EURES (European Employment Services) partnerskab mellem arbejdsmarkedsforvaltningerne på begge sider af grænsen i samarbejde med arbejdsgiver- og arbejdstagerorganisationer.

Der er 4 hovedformål med samarbejdet:

1. Informere interesserede om arbejds- og levevilkår i grænseregionen.

I DK sker fra AFs fire Arbejdsmarkedscentre og på tysk side fra Arbeitsamts (AA) Hauptstelle i Flensburg. Serviceringen vil blive forbedret i 2003/2004 med et grænsependlerkontor i Bov (Grænsependlerforeningen og AF/AA – DGB/LO).

2. Informere om ledige stillinger og efterspørgslen på arbejdsmarkedet i grænseregionen.

Arbejdet udføres af EURES-medarbejderne i samarbejde med de almindelige ansatte på begge arbejdsforvaltninger.

3. Observere og vurdere arbejdsmarkedets situation i grænseregionen, samt udarbejde forslag til grænseoverskridende tiltag. Arbejdsmarkedsforvaltningerne udgiver en fælles arbejdsmarkedsredegørelse og mødes halvårligt for at drøfte arbejdsmarkedssituationen.

4. Oplyse om uddannelsestiltag i grænseregionen og udvikle og fremme grænseoverskridende uddannelser.

Der er endvidere kvartalsvise møder mellem arbejdsmarkedsrådet i Sønderjylland og det tilsvarende i Tyskland. Herudover er der uformelt samarbejde og ugentlig kontakt forvaltningerne imellem, ligesom der er systematisk kontakt på ledelsesniveau mellem AF og AA. Der er endvidere et tæt samarbejde på arbejdsløshedsforsikringsområdet med overflytninger m.v.

Mobilitet over grænsen – fordele og hindringer

Pendling bliver normalt ikke betragtet som noget konjunkturbestemt, og der har ikke været større pendlinger bestemt af arbejdsmarkedssituationen på de to sider af grænsen.

Mange har pendlet over grænsen i mange år – personer i faste stillinger. Dog er der på grund af situationen i Tyskland i de senere år været en tendens til øget pendling fra Tyskland mod Danmark.

Fra dansk side ses gerne øget pendling sydfra. Den demografiske udvikling i Danmark gør, at der bliver stort behov for arbejdskraften.

Nogle af de vigtigste barrierer er:

- Forskelle i de sociale sikringsordninger, skat, pension og efterløn, børnepasningsorlov. Arbejdsløshedsforsikring ses ikke længere at være et stort problem. Men oplysning om de to landes forskellige regler og koordineringen mellem landenes regler er meget vigtig.
- Sprogbarrieren. Hos AF og AA registreres de ledige med deres sproglige kvalifikationer og 48 % af de danske ledige angiver at de taler/forstår tysk, mens kun 13 % af de tyske taler/forstår dansk. For at øge mobiliteten i fremtiden vil tiltag i denne retning være anbefalelsesværdige.
- Kulturelle forskelle, herunder også i arbejdspladskulturen

De anvendte overheads er vedføjet som bilag.

Workshop 2: ”Arbejdsmarkedspladsen” som case-study, ved Janne Hallengren/Carsten Mejlvang, Arbejdsdirektoratet, Danmark.

Resumé af præsentationen

Workshop'en sluttede sig til det oplæg, som chefkonsulent Janne Hallengren, Arbejdsdirektoratet (DK), havde holdt om IT/digitale tjenester, som bl.a. berørte mulighederne for digital informationsudveksling over de nordiske landegrænser på arbejdsløshedsforsikringens område.

Carsten Mejlvang analyserede i sin præsentation af Arbejdsdirektoratets projekt ”Arbejdsmarkedspladsen” nærmere specielt spørgsmålene om

- Udveksling af oplysninger
- Samarbejde uden digitale skel
- Sikkerhed og standardisering

”Arbejdsmarkedspladsen” var således en IT-portal til arbejdsmarkedet. Visionen er at give den enkelte borger en god og sammenhængende service med udgangspunkt i deres aktuelle livssituation.

Der var derved tale om et instrument – et samarbejdsværktøj – der skulle tjene som et slags elektronisk omstillingsbord med standardiserede informationer, der var tilgængelige for de berørte borgere, for a-kasserne og for direktoratet på en sikkerhedsmæssig tilfredsstillende måde.

Det var således påkrævet at opbygge og arbejde med en arkitektur med fælles grænseflader, der muliggjorde informationsudveksling af oplysninger, der fandtes i et anerkendt og sikkert standardiseringsformat (W3C, XML).

Med udgangspunkt i et konkret eksempel, hvor en arbejdssøgende ville tage til et andet EØS-land for at finde beskæftigelse vist arbejdsgangen i ”Arbejdsmarkedspladsen” frem til ansøgningsskemaet. Den enkelte arbejdssøgende kunne via guides i de forskellige skærbilleder få afklaret sine muligheder og selv indtaste de nødvendige oplysninger i sit ansøgningsskema.

På den baggrund havde Arbejdsdirektoratet overvejet, om de erfaringer og de overvejelser, man havde gjort sig i forbindelse med ”Arbejdsmarkedspladsen”, kunne være kiemen til et internordisk samarbejdsprojekt om digital informationsudveksling. Blanket E 303 kunne danne et konkret udgangspunkt for en analyse, fordi blanketten så at sige indeholder grundsubstansen til et sådant tværnationalt samarbejde. Arbejdsdirektoratet forestillede sig, at perspektivet var, at man anvendte samme princip for udveksling af informationer i mellem de enkelte lande som mellem a-kasserne.

Arbejdsdirektoratet rejste således spørgsmålet, om de øvrige nordiske lande på baggrund af præsentationen umiddelbart mente, at et sådant arbejde var hensigtsmæssigt og perspektivrigt og om der var interesse for et sådant projekt, evt. i form af et mindre pilotprojekt. I givet fald ville Danmark gerne påtage sig arbejdet som tovholder.

Drøftelserne i de 2 Workshops

Under debatten i de 2 workshops blev bl.a. følgende fremdraget:

- De forskellige landes forskellige krav til – og betingelser for - elektronisk certification.
- Behov for at se, om der evt. kan være lovgivningsmæssige barrierer.
- Spørgsmålet om fastlæggelse af fælles standarder (hvordan skal informationerne se ud, for at man kan genbruge dem).
- Konkret behov for fælles standardisering af E 303.
- Finansieringen af et evt. projekt (nordiske midler, EU-midler).

Der blev i begge workshops givet udtryk for interesse for at starte et analyseprojekt. Der kunne evt. blive tale om at tilvejebringe mindre, forberedende beskrivelser af situationen i de enkelte lande som grundlag for et mindre pilotprojekt omhandlende E 301 og E 303. Resultatet af et pilotprojekt kunne herefter bruges som udgangspunkt for et videre – og mere omfattende – arbejde på området.

Fra dansk side bekræftedes tilsagnet om at ville være tovholder i et sådant arbejde.

Det aftaltes således, at Danmark tager initiativ til et analyseprojekt, som skal afdække de problemstillinger, der er, med henblik på senere udarbejdelse af et egentligt projekt.

De anvendte overheads kan findes på Arbejdsdirektoratets hjemmeside, www.adir.dk under Temaer, Digital forvaltning.

Workshop 3: Grensetjänsten i Morokulien, ved Kjell Olsén og Trond Erik Grundt, Arbetsförmedlingen Inre Skandinavien, Sverige.

1. Resumé af Olséns og Grundts præsentation

AF Inre Skandinavien er et norsk-svensk samarbejdsprojekt, som blev etableret i 1997. Som en videreudvikling af dette projekt blev GrenseTjänsten etableret i august 2002. GrenseTjänsten har blandt andet til formål at bistå arbejdstagere på begge sider af grænsen mellem Norge og Sverige, hvis de ønsker at overtage arbejde på den anden side af grænsen. Endvidere bistår GrenseTjänsten virksomheder, organisationer, foreninger mv., som har spørgsmål om konkrete samfundsforhold over grænsen.

GrenseTjänsten er placeret midt på grænsen mellem Norge og Sverige i kommunerne Eda i Sverige og Eidskog i Norge ved rigsvejen mellem Arvika og Kongsvinger. I området Morokulien, som er den næststørste grænseovergang mellem de to lande.

Efter at arbejdskontorerne i de to grænsekommuner i en årrække havde samarbejdet uformelt blev AF Inre Skandinavien etableret med tilskud fra EU's regionale udviklingsfond den 1. oktober 1997.

Baggrunden for etableringen var blandt andet, at den stadig stigende mobilitet med hensyn til arbejdskraft og virksomhedsetableringer på tværs af grænsen affødte et større behov for rådgivning på vidt forskellige områder som skat og sociale ydelser, skolemuligheder, kulturelle spørgsmål mv. Presset på de to kommunale arbejdskontorer i Eda og Eidskog var derfor efterhånden blevet så stort, at der var behov for at gå nye veje.

Ideen med GrenseTjänsten fremgår af følgende 4 overskrifter:

- ❑ **Information:** GrenseTjänsten informerer om de regler, som gælder hos de forskellige myndigheder i de respektive lande i forbindelse med pendling, etablering af selvstændig virksomhed mv.
- ❑ **Grænseproblematik:** Der er mange eksempler på såkaldte grænseforhindringer, hvor personer eller virksomheder kan komme i klemme mellem lovgivningen i de to lande. Projektet har derfor et eget grænseråd, som består af relevante samarbejdspartnere. Grænserådet mødes regelmæssigt for at diskutere og løse de eksisterende grænseproblemer.
- ❑ **Arbejdsformidling/rekruttering:** I GrenseTjänsten er også den norsk/svenske arbejdsformidlingen, som har mere end fem års erfaring med arbejdsformidling over grænsen. Tjenesten hjælper desuden virksomheder med rekruttering af kompetent arbejdskraft fra/til de respektive lande.
- ❑ **Samarbejde:** På grund af GrenseTjänstens sammensætning af forskellige myndigheder fra begge lande, er der skabt et forum, hvor aktørerne kan mødes og diskutere de ulige forhold og lovgivninger i de respektive lande. I en stræben efter at komme hinanden nærmere.

GrenseTjänsten er strukturelt opbygget af en styregruppe, et grænseråd og en projektgruppe.

Styregruppen består af projektejerne, som foruden Eda og Eidskog kommuner er repræsentanter for de regionale fylkes- og länsmyndigheder, arbejdsmarkedsetaterne og det grænseregionale samarbejdsorgan ARKO, som består af syv norske og fire svenske kommuner i Hedmark fylke og Värmlands län.

Grenserådet består af en lang række forskellige myndigheder og andre samarbejdspartnere i Sverige og Norge, herunder bl.a. Handelskammeret, LO, told- og skattemyndighederne, socialtaterne og det svenske Utriksdepartementet. Under Grenserådet nedsættes løbende ad hoc-arbejdsgrupper, som arbejder med diverse problemstillinger på tværs af grænsen.

Projektgruppen, som består af 5 personer, står for den daglige drift af GrenseTjänsten. GrenseTjänsten fungerer som et ”callcenter”, hvor interesserede kan få hjælp ved at henvende sig telefonisk, pr. fax eller e-mail, eller ved at besøge tjenesten på adressen i Morokulien Infocenter.

Som et konkret eksempel på den bistand, som tjenesten kan tilbyde, nævnes en svensker, der ønsker at overtage arbejde i Norge. Ved at henvende sig til GrenseTjänsten kan personen enten få direkte vejledning eller blive henvist til rigtigt sted inden for tjenestens netværk af relevante aktører. Det kan fx dreje sig om hjælp i tilfælde af arbejdsløshed, skatteforhold, fagforeningskrav. Det kan endda dreje sig om kulturforskellene, som kan være ganske store til trods for den geografiske nærhed mellem de to lande.

GrenseTjänsten finansieres delvist ved EU-tilskud, delvist gennem bidrag fra de samarbejdspartnere, som udgør Grenserådet. Projektet er netop blevet forlænget til 2004.

Et udviklingsperspektiv for GrenseTjänsten er i en første etape at tilbyde service til det grænseregionale nærområde, dvs. Indre Skandinavien, og som et næste skridt til hele Interreg-regionen. De regionale sektormyndigheder har forankret sin medvirken hos deres respektive centrale forvaltninger for på den måde at skabe kendskab til og legitimitet for projektet. Det vurderes derfor at være gode forudsætninger for at få opgaven med at håndtere disse spørgsmål også på nationalt niveau, hvilket udgør projektets tredje udviklingsstrin. Den grundlæggende virksomhed skal dog fortsat være at få ryddet væk de forskellige former for grænsehindre i nærregionen med det formål at understøtte økonomisk aktivitet og vækst.

En svensksproglig beskrivelse af projektet er vedføjet som bilag.

2. Udpluk fra spørgerunden

Leif Tallskog fra AMS i Sverige:

Der er på dette område mange nordiske projekter på forskellige niveauer. Er I opdaterede?

Svar (Grundt/Olsén):

Det er farligt, hvis der går inflation i antallet af projekter, hvor der arbejdes med de samme problemstillinger. Det kan medføre, at hjulet så at sige opfindes mere end én

gang. Der er derfor behov for koordinering, hvilket vi kan bidrage med. UD er indstillet på at oprette et Coordcenter i Morokulien. Coordcentret vil blandt andet kunne sikre koordinering mellem de forskellige projekter, men Coordcentret har også som et hovedformål at bistå borgerne, således at de i endnu højere grad bare behøver at henvende sig ét sted.

Claes-Göran Lock fra AMS i Sverige:

Der er sagt en del om, at der er mange, som pendler over grænserne. Hvilke statistiske oplysninger om pendlere findes der?

Svar (Grundt/Olsén):

Der er hverken i Norge eller Sverige nogen pålidelig statistik om pendlere mellem de to lande. Det materiale, som foreligger, antyder dog, at der er tale om ca. 40.000 personer, som pendler mellem Sverige og Norge og omvendt. Til sammenligning skulle det være ca. 4.000 i Øresundsregionen mellem Danmark og Sverige.

Så vidt vi har fået oplyst, arbejder de statistiske centralbureauer i såvel Sverige som Norge på at udvikle et bedre statistisk materiale.

Claes-Göran Lock forts.:

Udviklingen i pendlingen – kan der siges noget om den?

Svar (Grundt/Olsén):

Tilgængeligheden og mulighederne generelt for pendling – også over lange strækninger – er øget på grund af infrastrukturen. Dog er der fortsat ganske store lønforskellem Norge og Sverige, hvilket kan gøre det vanskeligt at skulle leve i det ene land på en løn fra det andet.

Pendlingsmønsteret er også meget konjunkturfølsomt. Mens der for nogle år tilbage afgik busladninger med norske arbejdere til bilfabrikkerne i Vest-Sverige, går det meste af strømmen nu den anden vej. Blandt andet er ca. halvdelen af 300 cateringmedarbejdere på Gardermoen i dag svenskere.

Leif Tallskog fra AMS i Sverige:

ØresundDirekt – som efter hvad jeg har hørt er truet af nedskæringer – varetager på mange måder de samme opgaver som jer. Udveksler I oplysninger med dem?

Svar (Grundt/Olsén):

Vi har kontakt med dem. ØresundDirekt har efter vores opfattelse den svaghed, at der ikke er svenskere og danskere samlet i et fælles Callcenter. Derimod har de to lande hver deres center. Dette gør det vanskeligere at koordinere svarene og opbygge et så bredt netværk, at borgerne kan få maksimal service.

Workshop 4: Labour migration in the Baltic countries / Arbejdskraftvandringer i de baltiske lande, ved repræsentanter fra Estland, Letland og Litauen.

Workshop oplæg ved Dr. Boguslavas Gruzevskis, Institute of Labour and Social Research, Vilnius.

Dr. Boguslavas Gruzevskis præsenterede et fælles indlæg fra Estland, Letland og Litauen om erfaringer med arbejdskraftvandringer mellem de baltiske lande indbyrdes, og mellem disse lande og resten af Europa. Indlægget omfattede også forventningerne til konsekvenserne af, at de baltiske lande optages i EU, og arbejdskraftvandringerens betydning for de sociale systemer. De baltiske lande har en del fællestræk, men også forskelligheder. Landene har oplevet et skift fra netto-indvandring til netto-udvandring, og oplever nu økonomisk vækst, der forventes at blive forstærket i forbindelse med optagelsen i EU. Dr. Boguslavas Gruzevskis gennemgik faktorer, der påvirker vandringer til og fra de baltiske arbejdsmarkeder, og pegede på især høj arbejdsløshed, den generelle arbejdsmarkedsudvikling og lave lønninger som væsentlige årsager til udvandring fra de baltiske lande. Fsv. angår arbejdsløsheden, er det især unge arbejdsløse der vælger at udvandre. Langtidsledige har erfaringsmæssigt ikke det samme ønske om at forsøge at søge arbejde uden for hjemlandet.

I forlængelse af indlægget blev der stillet spørgsmål om forventningerne til at dele af den arbejdskraft, der forventes at udvandre i den første periode efter de baltiske landes optagelse i EU, vender tilbage til deres oprindelseslande. Det forventes, at der allerede efter 5-7 år vil være arbejdskraftvandringer tilbage til de baltiske lande. Litauen har undersøgt den gruppe af personer, der ønsker at søge arbejde i andre lande, og 83% af de adspurgte (69% af de unge) ønskede at vende tilbage til Litauen efter en periode. Der blev også stillet spørgsmål om, hvordan de baltiske lande vil kompensere for udvandringen af arbejdskraft fra de baltiske landes arbejdsmarkeder. Løsningen ligger i indsatsen på voksenuddannelser, aktiv arbejdsmarkedspolitik og forhøjelse af erhvervsfrekvensen. Det er også en mulighed at forbedre de baltiske landes arbejdsmarkeders konkurrenceevne, og derigennem fastholde eller tiltrække kvalificeret arbejdskraft. Endelig blev der spurgt til, hvilken effekt det vil have i de baltiske lande, hvis fx de nordiske lande ikke åbner deres arbejdsmarkeder straks ved EU's udvidelse. Arbejdsløsheden i de baltiske lande vil muligvis blive påvirket, og samfundsudviklingen vil blive påvirket negativt. Det vil også kunne motivere en større orientering mod de baltiske landes naboer mod øst.

